

Pracovní výchova na základní škole speciální

Alena Michálková
Svatava Buráňová
Tereza Čejková

Úvod

- pracovní výchova spadá do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce
- cílené zaměření na rozvoj motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy
- pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků
- stěžejní vzdělávací oblast
- rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností
- pracovní výchova je realizovaná v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku

Tematické okruhy pracovní výchovy

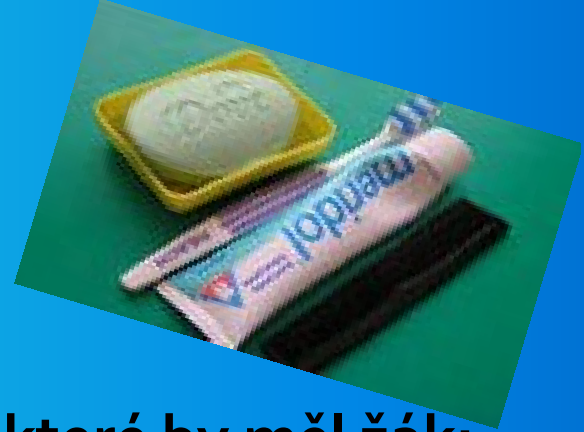
1.stupeň

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Pěstitelské práce

2.stupeň

- Práce montážní a demontážní
- Práce v domácnosti
- Práce s technickými materiály

Sebeobsluha

- neboli seboobslužná činnost, při které by měl žák:
- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)
- dodržovat klid a čistotu při stravování
- umět používat příbor
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí
-
- náplň učiva:
- svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot;
- hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek
- stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování

Práce s drobným materiálem

žák by měl :

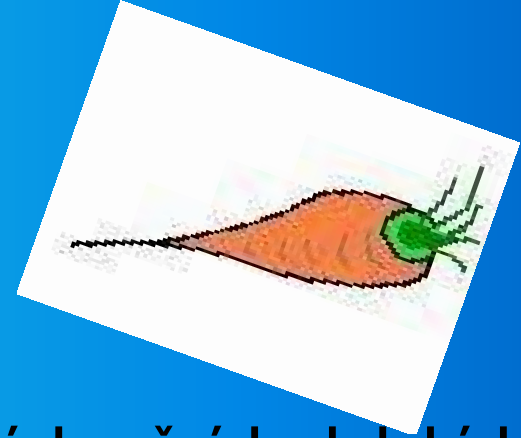
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracovat podle slovního návodu
- udržovat pracovní místo v čistotě

Učivo:

- vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky
- pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek
- lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů

Pěstitelské práce

žák by měl :

- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny
- používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě

Učivo:

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku
- pomůcky a náčiní pro práci na zahradě

Práce montážní a demontážní

žák by měl :

- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami

Učivo:

- konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)
- stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních
- montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty

Práce v domácnosti

Žák by měl:

- provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy
- prostřít stůl pro běžné stolování
- zvládnout nákup a uložení základních potravin
- připravit jednoduchý pokrm podle pokynů
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

Učivo :

- drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla
- stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování
- nákup a skladování základních potravin
- příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů
- zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

Práce s technickými materiály

- **žák by měl:**
 - *rozlišovat různé druhy materiálů*
 - *získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech*
 - *zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu*
 - *orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech*
 - *vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky*
 - *dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím*

Časová dotace

- Celková povinná časová dotace je stanovena pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v 1. až 10. ročníku ZŠS na 210 hodin.
- Týdenní časová dotace je 20 hodin a může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků

Kompetence

- rozvoj kompetencí žáka:
 - **kompetence k řešení problémů**- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností, vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností, nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
 - **kompetence komunikativní**- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem, rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností, chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
 - **kompetence sociální a personální**- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách, navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi
 - **kompetence pracovní**- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění, pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly, respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce

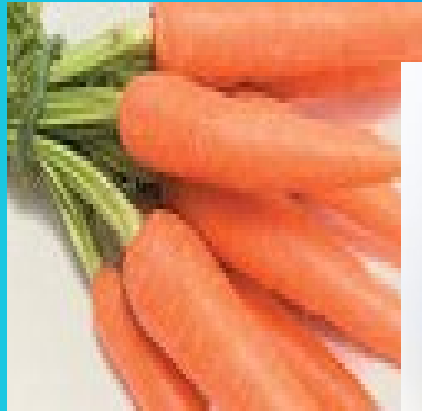
Ukázková hodina práce v domácnosti

- 1. Správné určení a pojmenování potravin
- 2. Zařazení potraviny do příslušné kategorie : ovoce, zelenina, masa , mléčný výrobek, pečivo.....
- 3. Určit správné místo k uskladnění potravin v domácnosti: lednička, mrazák, chlebník, spiš....
- 4. Zopakování si všech potravin, které si pamatují

Příprava pokrmu

- Tato činnost je vhodná pro: žáky s lehkou mentální retardací či téměř žádným omezením; žáky, kteří jsou vzdělávání podle 1. i 2. dílu RVP.
- Očekávaný výstup: Žák by měl připravit pokrm podle daných postupů se zásadami zdravé výživy
- Učivo: potraviny, skupiny potravin, konzervace potravin, příprava pokrmů

Mrkvový salát

- **Suroviny:**
mrkev, jablka, citron, moučkový cukr
- **Pomůcky a potřeby:**
miska, vařečka, škrabka, struhadlo, nůž, lis na šťávu z citronu
- **Pracovní postup:**
 - Mrkev omyjeme, oškrábeme a nastrouháme najemno na struhadle.
 - Jablka umyjeme, rozkrojíme na půl a vykrojíme z nich jádřinec.
 - Jablka oloupeme škrabkou, nastrouháme najemno na struhadle.
 - Nastrouhaná jablka smícháme s nastrouhanou mrkví a promícháme.
 - Omyjeme citron, na lisu na ovoce vymačkáme šťávu asi z ½ citrónu.
 - Šťávu přidáme k mrkví s jablkem.
 - Vzniklý salát dochutíme trochou cukru dle potřeby.
 - Salát necháme vychladit nejlépe v lednici a potom podáváme jako lehkou svačinku či večeři.

Děkujeme za pozornost 😊

Zdroje

RVP- Vzdělávací oblast člověk a svět práce

odkaz:<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>

**MÜLLEROVÁ, Štěpánka. Pracovní a výtvarná výchova:
Metodika pro učitele**